

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ЗДОРОВ'Я ТА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ
Кафедра наук про здоров'я**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету здоров'я та
фізичного виховання
Едуард СИВОХОП
_____ 2024 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИВАЛЬНА РОБОТА З ДІТЬМИ ІЗ ВАДАМИ
МЕНТАЛЬНОГО РОЗВИТКУ**

Рівень вищої освіти: **перший (бакалаврський)**
Галузь знань: **05. Соціальні та поведінкові науки**
Спеціальність: **053 Психологія**
Освітня програма: **Клінічна психологія**
Статус дисципліни: **вибіркова**
Мова навчання: **українська**

Ужгород - 2024

Робоча програма навчальної дисципліни **«Корекційно-розвивальна робота з дітьми із вадами ментального розвитку»** для здобувачів вищої освіти спеціальності 053 «Психологія» Освітньо-професійної програми «Клінічна психологія»

Розробник: Ольга ХОМА, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри наук про здоров'я

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри наук про здоров'я

Протокол №16 від «27» серпня 2024 року

В/о завідувача кафедри Мар'яна ДУБ

Схвалено науково-методичною комісією факультету здоров'я та фізичного виховання

Протокол №2 від «28» серпня 2024 року

Голова науково-методичної комісії Фелікс ФІЛЯК

© Ольга ХОМА, 2024 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2024 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки	
Загальна кількість годин – 120	8-й	
Кількість модулів – 2	Семестр	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,5 год. самостійної роботи студента – 3,8 год.	4-й	
	Лекції:	
	20	
	Практичні (семінарські):	
	40	
	Лабораторні:	
	-	-
	Самостійна робота:	
	60 год.	
Вид підсумкового контролю: залік		
Форма підсумкового контролю: усна		

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни «Корекційно-розвивальна робота з дітьми із вадами ментального розвитку» побудована з урахуванням змісту Освітньо-професійної програми підготовки майбутніх фахівців за спеціальністю 053 «Психологія». Вона належить до циклу вибіркових дисциплін та передбачає формування у здобувачів вищої освіти спеціальних компетентностей з питання змісту корекційно-розвивальної роботи із дітьми, у яких спостерігаються порушення ментального розвитку.

Мета дисципліни – ознайомити здобувачів вищої освіти із специфікою діяльності психолога з дітьми, у яких спостерігаються порушення ментального розвитку, сформулювати практичні вміння й навички роботи з ними, забезпечити якісну підготовку майбутнього фахівця в сучасних умовах.

Відповідно до Освітньо-професійної програми вивчення дисципліни формуються складові професійної компетентності:

Інтегральна. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні.

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові, предметні)

Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

Здатність самостійно планувати, організувати та здійснювати психологічне дослідження.

Здатність організувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову, в т.ч. особам, які отримали психологічні травми, зокрема внаслідок війни).

Здатність дотримуватися норм професійної етики.

Здатність організувати корекційно-розвивальну роботу із дітьми з порушеннями ментального здоров'я.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Корекційно-розвивальна робота з дітьми із вадами ментального розвитку» є опанування таких навчальних дисциплін Освітньо-професійної програми (ОПП): ОК10 Загальна психологія, ОК16 Психологія розвитку та вікова психологія, ОК18 Психологія особистості (теорія особистості в клінічній практиці), ОК26 Організація системи охорони здоров'я в Україні.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Програмні результати навчання
Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання
Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань
Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань

Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.
Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання
Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника
Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності
Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку
Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога
Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного і оточення) та за потреби визначити зміст запиту до супервізії

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами вищої освіти після опанування навчальної дисципліни «Корекційно-розвивальна робота з дітьми із вадами ментального розвитку»:

Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми у дітей з порушенням ментального здоров'я та пропонувати шляхи їх розв'язання.

Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання .

Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника

Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного і оточення) та за потреби визначити зміст запиту до супервізії.

Добирати корекційно-розвивальні завдання для дітей з порушеннями ментального здоров'я.

Розробляти завдання психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість проведених інтервенцій.

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

– письмові роботи (складання тез лекцій, написання рефератів; виконання проєктів, модульна контрольна робота);

- усні відповіді (дискусія з проблеми, групове коло ідей, індивідуальне та фронтальне опитування, бліц-опитування);
- залік.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: письмові роботи, усні відповіді.

Форма модульного контролю: письмова 3 питання – 2 теоретичні питання, 1 питання практичного спрямування.

Форма підсумкового семестрового контролю: залік

Перевірка та оцінювання знань, умінь і практичних навичок студентів здійснюються за 100-бальною, ECTS та національною шкалами (табл.5.1).

Таблиця 5.1. Загальна шкала оцінювання: рейтингова, національна та ECTS

СУМА БАЛІВ за 100-бальною шкалою	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	не задовільно з можливістю повторного складання	
0-34	F	не задовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Загальна оцінка за один змістовий модуль складається з поточного оцінювання, виконання самостійної роботи, модульної контрольної роботи (табл. 5.2).

Таблиця 5.2.

Таблиця 5.2. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти денної форми навчання (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота									Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	50	100
4	4	6	6	6	6	6	6	6		

Таблиця 5.3. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти денної форми навчання (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота							Модульна контрольна робота	Сума
T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	50	100
7	7	7	7	7	7	8		

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
1. Практичні заняття*	9	30	7	30

1.1. Письмове чи онлайн тестування при тематичному оцінюванні	1 (10 тестів)	10	1 (10 тестів)	10
1.2. Глосарій: термінологічний диктант	1	5	1	5
1.3. Усна відповідь	4	10*	4	10*
1.4. Розв'язок ПОЗ**	1	5	1	5
3. Самостійна робота (виконання навчально-дослідних завдань).	5	20	5	20
3.1.Тези доповіді, добірки статей, анотований список джерел	1	7	1	7
3.2. Презентація результатів виконаних завдань ***	1	5	1	5
3.3. Укладання схем/ порівняльних таблиць/ картотеки методик з обґрунтуванням застосованих параметрів	1	8	1	8
4. Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

* розраховується як середній бал за всі практичні

** професійно-орієнтована задача

*** виконується за вибором студента

Примітка. Навчання на сайті <https://prometheus.org.ua/> ПРОГРАМИ ЄС ЕРАЗМУС+ з поданням сертифікату про результат навчання. При оцінюванні СРС визнаються та зараховуються результати неформального та/або інформального навчання, які за тематикою та змістом відповідають як ОК в цілому, так і його складовим (розділ, тема, індивідуальне завдання тощо), передбачені РП даного освітнього компонента (Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, уведеного в дію наказом ректора ДВНЗ «УжНУ» № 99/01-04 від 19.12.2023 р.(п.2.8, п.2.9)).

Критерії модульного поточного оцінювання для денної форми навчання

Поточне оцінювання проводиться під час практичних занять. Кількість балів виставляється інтегровано за роботу на практичних заняттях та виконання самостійної роботи і включає: виконання письмових робіт, усні відповіді, МКР.

Загальна кількість балів модульного поточного оцінювання – 100 (таблиця 5.3)

Таблиця 5.3.

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни для здобувачів освіти денної форми навчання

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Загальна к-сть балів
Оцінювання роботи на практичних заняттях, інтегроване з самостійною роботою студента: – виконання письмових робіт складання тез лекцій, написання рефератів; виконання проектів та інші. – усні відповіді (дискусія з проблеми, групове коло ідей, фронтальне та індивідуальне опитування, бліц-опитування);	50
– модульна контрольна робота	50
Разом	100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи для здобувачів освіти

Модульна контрольна робота оцінюється в 50 балів та складається з 3 питань – 2 теоретичного змісту, 1 питання практичного спрямування. Кількість варіантів завдань відповідає кількості студентів групи. Кожне теоретичне питання оцінюється від 1 до 15 балів, практичне завдання – 20 балів. Критерії оцінювання: правильність відповіді, повнота висвітлення змісту питання, аргументація відповіді, знання ключових понять корекційно-розвивальної роботи; логічне, послідовне викладення думок, узагальнення, формулювання висновків; дотримання норм культури писемного мовлення, наукового стилю викладу думок.

Таким чином, максимальна оцінка студента за модульну контрольну роботу – 50 балів.

Критерії оцінювання підсумкового контролю для денної форми навчання

Підсумковий модульний контроль включає **залік**.

До семестрового контролю здобувач освіти допускається у разі, коли його підсумкова модульна оцінка становить не менше 35 балів (за 100-бальною шкалою). Здобувач освіти не допускається до семестрового (курсowego) контролю, якщо його підсумкова модульна оцінка становить менше 35 балів. Якщо здобувач освіти не з'явився на залік у визначений час, то у відомості обліку успішності викладач записує його підсумкову модульну оцінку при умові, що вона не менша 60 балів, або «не з'явився», якщо ця оцінка становить менше 60 балів.

Під час заліку студент дає відповіді на 2 теоретичних питання та 1 практичного спрямування.

Критерії оцінювання усних відповідей заліку:

зараховано (90-100 балів, А) заслуговує студент, який:

- всебічно, систематично і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння;
- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
- засвоїв психологічні вимоги до добірки завдань для корекційно-розвивальної роботи із дітьми з порушеннями ментального розвитку;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію.

зараховано (82-89 балів, В) – заслуговує студент, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;
- має здатність до самостійного пошуку інформації, шляхів проведення корекційно-розвивальної роботи із дітьми з ООП;
- під час відповіді припустився деяких неточностей, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

зараховано (74-81 бал, С) заслуговує студент, який:

- володіє матеріалом, але відповідає з певною кількістю помилок;
- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;
- опанував навчально-програмовий матеріал, проте спостерігаються труднощі в узагальненні матеріалу щодо видів корекційно-розвивальної роботи із дітьми з порушеннями ментального розвитку;

зараховано (64-73 бали, D) заслуговує студент, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;
- виконує завдання, але зі значною кількістю помилок;
- припускається помилок при формулюванні окремих понять;

зараховано (60-63 бали, E) – заслуговує студент, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії; відповідь поверхова, без формулювання висновків.

оцінка зараховано (35-59 балів, FX) – виставляється студенту, який:

– виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань;
– не володіє системою практичних умінь, передбачених робочою програмою.

оцінку зараховано (35 балів, F) – виставляється студенту, який:

– володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;

– виконав практичні завдання на незадовільному рівні, не орієнтується у них;

– не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення курсу дисципліни без повторного її вивчення.

Якщо студент не з'явився на залік у визначений час, то у відомості викладач записує його підсумкову модульну оцінку (при умові, що вона ≥ 60 балів) або «не з'явився», якщо ця оцінка становить менше 60 балів.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи корекційно-розвивальної роботи з дітьми із порушеннями ментального розвитку

Тема 1. Корекційно-розвивальна робота: зміст та завдання

Мета, завдання дисципліни. Поняття «корекційно-розвивальна робота», її складові. Ментальні порушення, їх причини. Основні підходи та принципи корекційно-розвивальної роботи з дітьми із порушеннями ментального розвитку.

Вплив війни на психологічний стан дітей (збудливість, емоції, релаксація та коупінг): навчання технік зцілення. Психопрофілактичні та просвітницькі заходи психологічної допомоги (лекції, бесіди, круглі столи, ігри, тренінги): психологічне панно.

Інформаційна база професійного інструментарію фахівців психологічної служби у системі освіти України. Сучасні підходи до збереження ментального здоров'я дітей різних вікових груп.

Тема 2. Система корекційно-розвивальної роботи із дітьми з порушеннями ментального розвитку

Концепція корекційно-розвивальної роботи. Основні напрями корекційно-розвивальної роботи. Організація і завдання діагностико-консультативної роботи. Створення корекційно-розвивального освітнього середовища. Технології психологічної допомоги дітям з порушеннями ментального розвитку.

Програми з корекційно-розвиткової роботи в освітньому інклюзивному просторі: теоретичний аналіз. Тезисна вибірка ключових понять до теми.

Аналіз системи корекційно-розвивальної роботи із дітьми з порушеннями ментального розвитку. Корекційні вправи для роботи з інклюзивними дітьми молодшого шкільного віку.

Огляд Інтернет-джерел щодо збереження ментального здоров'я дітей у військовий час. Робота психологічної служби із сім'ями внутрішньо переміщених осіб. Діагностичні методики для виявлення порушень у дітей.

Тема 3. Причини та механізми порушень інтелектуального розвитку у дітей

Загальні питання психології дітей з інтелектуальними порушеннями. Причини порушень інтелектуального розвитку дітей. Психологічні особливості корекційно-розвивальної роботи з дітьми з інтелектуальними порушеннями. Порушення мовлення у дітей, шляхи їх корекції.

Загальна характеристика основних психологічних вимог до корекційно-розвивальної роботи із дітьми з інтелектуальними порушеннями. Особливості корекційно-розвивальної роботи практичного психолога у закладі освіти та у ІРЦ.

Роль практичного психолога Команди супроводу у відновленні ментального здоров'я дітей. Огляд Інтернет-джерел (у т.числі 1-2 вебінарів) з проблеми навчання, виховання та розвитку дітей з ППР.

Тема 4. Особливості розвитку дітей з інтелектуальними порушеннями

Порушення критичного мислення у дітей з ППР. Порушення моторики, мовлення, сприймання, пам'яті, уваги, емоційної сфери, довільних сфер поведінки. Психолого-педагогічні підходи до корекційної роботи з дітьми з ППР.

Особливості уваги дітей з інтелектуальними порушеннями та її корекція. Методи корекції недостатності вольової саморегуляції в учнів з інтелектуальними порушеннями.

Методичні рекомендації «Особливості розвитку дітей з інтелектуальними порушеннями»: пам'ятка для батьків. Просвітницька робота психолога з батьками під час військового стану та у післявоєнний період.

Тема 5. Взаємозв'язок порушень в інтелектуальному і особистісному розвитку. Порушення міжфункціональної взаємодії

Психічно здорова особистість, її ознаки. Показники порушення психічного та особистісного розвитку дитини. Порушення міжфункціональної взаємодії у формі ретардації, патологічної акселерації, взаємозв'язок ретардації та акселерації.

Психологічний портрет зрілої особистості. Психологічні тренінги для формування соціальної зрілості дітей з ООП. Створення безпечного освітнього середовища у закладі освіти.

Умови, що забезпечують нормальний психічний розвиток дитини. Проєкт «Створення сприятливих психологічних умов для дітей в позаурочний час: спільна діяльність психолога й педагогів».

Змістовий модуль 2. Практико орієнтовані підходи до корекційно-розвивальної роботи з дітьми із порушеннями ментального розвитку

Тема 6. Навчання дітей з порушеннями когнітивного розвитку

Поняття «когнітивні порушення», їх види, класифікація. Реалізація компетентнісного підходу в роботі з дітьми, які мають порушення когнітивного розвитку. Психолого-педагогічні підходи до навчання, виховання, розвитку дітей з порушеннями когнітивного розвитку. Корекційно-розвивальна робота з дітьми з порушеннями когнітивного розвитку.

Корекційно-розвивальна робота з дітьми з РАС (розладами аутистичного спектру). Корекційно-розвивальна робота з дітьми із ГРДУ (гіперактивний розлад з дефіцитом уваги). Корекційно-розвивальна робота з дітьми із ЗПП (затримкою психічного розвитку). Складання ментальної карти до типів корекційних вправ та завдань.

Психологічний супровід дітей з порушеннями когнітивного розвитку в умовах сім'ї. Складання інформаційного матеріалу для сайту закладу освіти «Умови успішного навчання та розвитку дитини з ООП».

Тема 7. Особливості діяльності дітей із затримкою психічного розвитку та завдання корекційно-розвивальної роботи

Затримка психічного розвитку (ЗПП). Фактори: біологічні та соціальні. Класифікація на основі етіологічного принципу (конституційні, соматогенні, психогенні, церебрально-органічні) походження. Психолого-педагогічна характеристика дітей із ЗПП.

Особливості роботи психолога із дітьми з ЗПП. Індивідуальна програма розвитку дитини з ЗПП. Робота психолога в інклюзивному середовищі з дітьми із ЗПП.

Співпраця практичного психолога та асистента вчителя у класі з інклюзивним навчанням. Корекційно-розвивальні завдання для дітей із ЗПП.

Тема 8. Особливості розвитку пізнавальної сфери дітей із затримкою психічного розвитку та шляхи її корекції

Пізнавальна сфера особистості: відчуття, сприймання, пам'ять, мислення, увага, уява. Порушення пізнавальної сфери дітей із затримкою психічного розвитку. Корекційно-розвивальна робота з дітьми із затримкою психічного розвитку.

Програми корекції пізнавальної сфери дитини із ЗПР. Засоби навчання дітей з ООП. Дослідження: предметно-розвиваюче середовище у закладі освіти та його роль для розвитку пізнавальної сфери дітей із ООП.

Аналіз Інтернет-джерел: з досвіду роботи практичного психолога із дітьми з затримкою психічного розвитку.

Тема 9. Особливості розвитку особистості та емоційно-вольової сфери дітей із ЗПР

Етапи розвитку особистості. Особливості психокорекції емоційно-вольової сфери дітей із затримкою психічного розвитку.

Вправи на корекцію емоційно-вольової сфери дітей. Арттерапія у розвитку емоційно-вольової сфери у дітей.

Арттерапевтичні вправи на корекцію емоційно-вольової сфери дітей (підготовка презентації). Діагностики волі, емоційно-вольової сфери, емоційного розвитку дітей дошкільного та шкільного віку.

Тема 10. Психолого-педагогічні умови корекції психічного розвитку дітей та перспективи їх соціалізації

Розвиток соціально-комунікативної активності дітей із затримкою психічного розвитку за допомогою корекційно-розвиткової діяльності. Формування комунікативної компетентності як один із шляхів соціалізації особистості. Диференціація корекційно-розвивальної допомоги дітям з особливими освітніми потребами.

Корекційно-розвивальні вправи та ігри на розвиток мовлення дітей з ООП.

Дослідження: негативні чинники у порушенні ментального розвитку дітей. Роль психолога та педагога у збереженні ментального здоров'я школяра. Есе «Як керувати власними емоціями в умовах стресу».

6.2. Структура навчальної дисципліни

	денна форма						заочна форма					
	ус бо го	у тому числі					усьог о	у тому числі				
		л	п	л	с.р	і.р.		л	п	л	с.р	
1	2	3	4	5	6		8	9	10	11	12	
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи корекційно-розвивальної роботи з дітьми із порушеннями ментального розвитку												
Тема 1. Корекційно-розвивальна робота з дітьми із вадами ментального розвитку як дисципліна	10	2	2		6							
Тема 2. Система корекційно-розвивальної роботи із дітьми з порушеннями ментального розвитку	12	2	4		6							
Тема 3. Причини та механізми порушень інтелектуального розвитку у дітей	12	2	4		6							
Тема 4. Особливості розвитку дітей з інтелектуальними порушеннями	12	2	4		6							
Тема 5. Взаємозв'язок порушень в інтелектуальному і особистісному розвитку. Порушення міжфункціональної взаємодії	12	2	4		6							
МКР 1	2		2									
Разом за змістовим модулем 1	60	10	20		30							
Змістовий модуль 2. Практико орієнтовані підходи до корекційно-розвивальної роботи з дітьми із порушеннями ментального розвитку												

Тема 6. Навчання дітей з порушеннями когнітивного розвитку	12	2	4	6							
Тема 7. Особливості діяльності дітей із затримкою психічного розвитку та завдання корекційно-розвивальної роботи	12	2	4	6							
Тема 8. Особливості розвитку пізнавальної сфери дітей із затримкою психічного розвитку та шляхи її корекції	10	2	2	6							
Тема 9. Особливості розвитку особистості та емоційно-вольової сфери дітей із ЗПП	12	2	2	6							
Тема 10. Психолого-педагогічні умови корекції психічного розвитку дітей та перспективи їх соціалізації	10	2	2	6							
МКР 2	2		2								
Залік	2		2								
Разом за змістовим модулем 2	60	10	20	30							
Усього годин	120	20	40	60							

6.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна)	
		денна	заочн
Змістовий модуль 1			
1.	Тема 1. Вплив війни на психологічний стан дітей (збудливість, емоції, релаксація та коупінг): навчання технік зцілення. Психопрофілактичні та просвітницькі заходи психологічної допомоги (лекції, бесіди, круглі столи, ігри, тренінги): психологічне панно.	2	
2.	Тема 2. Програми з корекційно-розвиткової роботи в освітньому інклюзивному просторі: теоретичний аналіз. Тезисна вибірка ключових понять до теми	2	
3.	Тема 3. Аналіз системи корекційно-розвивальної роботи із дітьми з порушеннями ментального розвитку. Корекційні вправи для роботи з інклюзивними дітьми молодшого шкільного віку.	2	
4.	Тема 4. Загальна характеристика основних психологічних вимог до корекційно-розвивальної роботи із дітьми з інтелектуальними порушеннями	2	
5.	Тема 5. Особливості корекційно-розвивальної роботи практичного психолога у закладі освіти та у ІРЦ	2	
6.	Тема 6. Особливості уваги дітей з інтелектуальними порушеннями та її корекція	2	
7.	Тема 7. Методи корекції недостатності вольової саморегуляції в учнів з інтелектуальними порушеннями	2	
8.	Тема 8. Психологічний портрет зрілої особистості. Психологічні тренінги для формування соціальної зрілості дітей з ООП	2	
9.	Тема 9. Створення безпечного освітнього середовища у закладі освіти	2	
10.	Модульна контрольна робота	2	

	Разом за змістовим модулем 1	20	
Змістовий модуль 2			
11.	Тема 11. Корекційно-розвивальна робота з дітьми з РАС (розладами аутистичного спектру). Корекційно-розвивальна робота з дітьми із ГРДУ (гіперактивний розлад з дефіцитом уваги)	2	
12.	Тема 12. Корекційно-розвивальна робота з дітьми із ЗПР (затримкою психічного розвитку). Складання ментальної карти до типів корекційних вправ та завдань	2	
13.	Тема 13. Особливості роботи психолога із дітьми з ЗПР. Індивідуальна програма розвитку дитини з ЗПР	2	
14.	Тема 14. Робота психолога в інклюзивному середовищі з дітьми із ЗПР	2	
15.	Тема 15. Програми корекції пізнавальної сфери дитини із ЗПР. Засоби навчання дітей з ООП.	2	
16.	Тема 16. Дослідження: предметно-розвиваюче середовище у закладі освіти та його роль для розвитку пізнавальної сфери дітей із ЗПР. Корекційно-розвивальні вправи та ігри на розвиток мовлення дітей з ООП.	2	
17.	Тема 17. Вправи на корекцію емоційно-вольової сфери дітей	2	
18.	Тема 18. Арттерапія у розвитку емоційно-вольової сфери у дітей	2	
19.	Модульна контрольна робота	2	
	Залік	2	
	Всього за змістовим модулем 2	20	
	Всього годин	40	

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна)	
		денна	заочна
Змістовий модуль 1			
1.	Тема 1. Інформаційна база професійного інструментарію фахівців психологічної служби у системі освіти України. Сучасні підходи до збереження ментального здоров'я дітей різних вікових груп	6	
2.	Тема 2. Огляд Інтернет-джерел щодо збереження ментального здоров'я дітей у військовий час. Робота психологічної служби із сім'ями внутрішньо переміщених осіб. Діагностичні методики для виявлення порушень у дітей	6	
3.	Тема 3. Роль практичного психолога Команди супроводу у відновленні ментального здоров'я дітей. Огляд Інтернет-джерел (у т.числі 1-2 вебінарів) з проблеми навчання, виховання та розвитку дітей з ППР	6	
4.	Тема 4. Методичні рекомендації «Особливості розвитку дітей з інтелектуальними порушеннями»: пам'ятка для батьків. Просвітницька робота психолога з батьками під час військового стану	6	
5.	Тема 5. Умови, що забезпечують нормальний психічний розвиток дитини. Проєкт «Створення сприятливих психологічних умов для дітей в позаурочний час: спільна діяльність психолога й педагогів»	6	
	Разом за змістовим модулем 1	30	
Змістовий модуль 2			

6.	Тема 6. Психологічний супровід дітей з порушеннями когнітивного розвитку в умовах сім'ї. Складання інформаційного матеріалу для сайту закладу освіти «Умови успішного навчання та розвитку дитини з ООП»	6	
7.	Тема 7. Співпраця практичного психолога та асистента вчителя у класі з інклюзивним навчанням. Корекційно-розвивальні завдання для дітей із ЗПР	6	
8.	Тема 8. Аналіз Інтернет-джерел: з досвіду роботи практичного психолога із дітьми з затримкою психічного розвитку	6	
9.	Тема 9. Арттерапевтичні вправи на корекцію емоційно-вольової сфери дітей (підготовка презентації). Діагностики волі, емоційно-вольової сфери, емоційного розвитку дітей дошкільного та шкільного віку	6	
10.	Тема 10. Дослідження: негативні чинники у порушенні ментального розвитку дітей. Роль психолога та педагога у збереженні ментального здоров'я школяра. Есе «Як керувати власними емоціями в умовах стресу»	6	
	Всього за змістовим модулем 2	30	
	Всього годин	60	

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Обладнання: мультимедійний комплекс, гаджети

Програмне забезпечення: робоча програма; методики діагностики, презентації програмового матеріалу.

Методи навчання

При проведенні визначених планом видів занять використовуються такі методи: словесні – бесіда, розповідь, пояснення, диспут; наочні – демонстрація, візуалізація; практичні – проекти, дослідницькі завдання; за логікою викладу – індукція, дедукція; за рівнем пізнавальної активності – проблемний виклад, частково-пошукові, інтерактивні, дослідницькі.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Діти з особливими освітніми потребами у загальноосвітньому просторі / навчально-методичний посібник / авт.: Н. Ярмола, Л. Коваль-Бардаш, Н. Компанець, Н. Квітка, А. Лапін К.: ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2020. 208 с.
4. Діти та війна. Навчання технік зцілення. Для дітей віком від 8 до 18 років. Патрік Сміт, Атле Дирегров, Вільям Юле. Переклад з англійської О. Антонішин; наук. ред. Катерини Явної. Львів: Галицька Видавнича Спілка, 2022. 108 с.
5. Калашникова, Л. В., Руденко, Ю. Ю., Руденко, С. А. Розуміння сутності ментального здоров'я в контексті комплексного підходу. *Наукові записки. Серія: Психологія*, (1). 2024. С. 74–81.
6. Кузікова С.Б. Теорія і практика вікової психокорекції: навчальний посібник. Суми: ВТД «Університетська книга». 2020. 304 с.

Додаткова література

1. Андрушко Я. С. Психокорекція: навч.-метод. Посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2017. 212 с.

2. Богданов С., Залеська О. Психосоціальна підтримка в кризовій ситуації: методичний посібник для педагогів. К. : Пульсари. 2018. 76 с.
3. Безпечний простір. Корекційно-розвиткова програма формування стійкості до стресу в дітей дошкільного віку та школярів : навч.- метод. посіб. Вид. 3-тє, доп., виправ. / Богданов С. О., Гніда Т. Б., Залеська О. В., Лунченко Н. В., Панок В. Г., Соловйова В. В. Заг. ред. : Чернобровкін В. М., Панок В. Г. Київ : Унів. Вид-во Пульсари, 2021. 368 с.
4. Методичні вказівки щодо організації та проведення консультативно-корекційної практики для студентів галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальності 053 Психологія ОПП «Клінічна психологія»/ Розробник-укладач: Яцина О.Ф. 2024. 40 с.
5. Психологічний супровід інклюзивної освіти : [метод. рек] автор. кол. за заг. ред. А. Г. Обухівська. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2017. 92 с.
6. Стеблюк С.В. Методи корекційно спрямованого навчання молодших школярів в інклюзивному освітньому середовищі. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*: зб. наук. пр. / [редкол.: А. В. Сущенко (голов. ред.) та ін.]. Запоріжжя : КПУ. № 75, 2021. С. 82-86
7. Технології психологічного забезпечення освітнього процесу в інклюзивній школі : методичний посібник / автори-упорядники Д.Д. Романовська, Р.І.Мінтянська; за загальною редакцією Д.Д. Романовської. Чернівці : Технодрук, 2019. 158 с.
8. Технології психолого-педагогічного супроводу дітей з аутизмом в освітньому просторі: навчально-наочний посіб. / Укладач Скрипник Т., К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. 56 с.
10. Трикоз С. В., Блеч Г. О. Дитина з порушеннями інтелектуального розвитку. Харків: Вид-во «Ранок», ВГ «Кенгуру», 2018. 40 с.
11. Хома О.М., Губаль Г.Ю. Формування навичок читання в учнів з порушенням когнітивного розвитку. *Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції*: збірник тез доповідей за матеріалами VIII Міжнародної науково-практичної конференції, МДУ, 24–25 жовтня 2024. С.297-299.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Інформаційна база професійного інструментарію фахівців психологічної служби у системі освіти України. URL: mzo.gov.ua/psycholohichnyj-suprovid-ta-sotsialno-pedahohichna-robota/informatsijna-baza-psyholohiv-ta-sotsialnyh-pedahohi/
2. Костєва Т.Б. Вплив ментального здоров'я на життєдіяльність особистості. URL: <https://lib.chmnu.edu.ua/pdf/naukpraci/pedagogika/2018/311-299-6.pdf>
3. Примірне положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0609729-18#Text>
4. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Відомості Верховної Ради (ВВР). 2017. № 38–39. Ст. 380. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
5. сайт е-навчання <https://e-learn.uzhnu.edu.ua/>